

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ТЕСТОВІ ТА КОНТРОЛЬНІ
ЗАВДАННЯ З КУРСУ «ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ»**

РІВНЕ–2019

Методичні рекомендації з курсу «Філософія освіти» для студентів денної та заочної форми навчання

Мова навчання українська

Характеристика навчальної дисципліни: вибіркова

Рецензенти: Шугаєва Л. М., завідувач кафедру, доктор філософських наук, професор кафедри Рівненського державного гуманітарного університету

Розробник: Сорочинська Т. А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету

Протокол від “__” _____ 2019 року № __

Опис навчальної дисципліни

На основі взаємодії філософії та освіти впродовж тривалого історичного часу формувалася нова галузь філософії – філософія освіти. Поняття “філософія освіти” вперше з’являється у другій половині XIX століття, коли у розвинених країнах Європи та США сформувалися національні системи освіти, а її оформлення, як нової галузі знання, завершилося у другій половині XX століття, що стало підсумком тривалої взаємодії різноманітних філософських течій зі сферою освіти, поєднання педагогічної практики з її теоретичним осягненням.

Завершення процесу виокремлення філософії освіти саме в цей період пояснюється такими чинниками:

- набуття освіти стало обов’язковою вимогою суспільства до кожного громадянина: від обов’язкової початкової до обов’язковості повної загальної середньої освіти та парадигми освіти упродовж усього життя;
- еволюційний розвиток людини перейшов на новий рівень людини освіченої (homoeducatus);
- професійна конкурентоспроможність людини стала визначатися рівнем компетентності, що формується і удосконалюється освітою;
- освіта стала важливим чинником боротьби з бідністю та подолання соціальної нерівності;
- рівень освіченості громадян та сукупний інтелект нації став важливою складовою національної безпеки держави;
- економічний розвиток суспільства великою мірою визначається рівнем розвитку освіти, науки і технологій, що спонукало до формування концепції суспільства знань;
- посилювався вплив освіти на приріст валового національного продукту;
- освіта стала одним із важливих показників індексу людського розвитку за допомогою якого визначається міжнародний рейтинг країн;
- освітня політика в провідних державах світу відноситься до найважливіших пріоритетів держави;
- глобалізація, що стала усвідомленою реальністю XX–XXI ст., посилила чинники комунікації, взаємозв’язків і

взаємозалежності у сучасному світі та посилила значення освіти у якості інтегратора світового співтовариства;

- освіта стала сферою, в якій створено передумови для гармонійного поєднання знань, культури і духовності як важливих чинників сталого людського розвитку;
- зросла увага науковців, зокрема, філософів до проблем освіти її розвитку і функціонування.

Відтак сучасна цивілізація упродовж XX та початку XXI століть вийшла на нові горизонти розвитку, базою якого є парадигма неперервної освіти упродовж життя, перехід до суспільства знань, та поява homo educatus – людини освіченої. На новому історичному етапі, у часовому вимірі початку третього тисячоліття філософія освіти набуває важливого значення в осягненні творчого феномену освіти.

Філософія освіти – галузь філософії, що досліджує ідею освіти та її сутність, як соціокультурного феномену відтворення та розвитку суспільства; визначення цілей, цінностей, ідеалів освіти і освіченості; результатів освіти та критеріїв їх оцінки.

Філософія освіти бере початок з історії філософії, загальної та соціальної філософії та має тісний зв'язок з іншими галузями філософії–філософією науки, філософією культури, логікою, онтологією, етикою тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу “філософія освіти” є здійснення узагальнення знань магістрів у сфері освіти на теоретико-методологічному рівні, а також їх залучення до філософського осягнення ідеї освіти, як соціокультурного феномену та вироблення їх власної світоглядної концепції освіти; сприяння формуванню високого рівня компетентності і культури випускників університету. Філософія має креативний вплив на формування і динаміку розвитку ідеї освіти, відповідних парадигм і концепцій освіти через безпосередню участь філософії у побудові методології освітньої і педагогічної діяльності.

Отже **завданням** цього курсу є:

- ознайомлення студентів з особливостями предметної ідентифікації філософії освіти та актуальними проблемами, що досліджуються нею;
- сприяння розвитку критичного, креативного та рефлексивного мислення студентів;
- формування методологічної компетентності спеціалістів і магістрів;
- розвиток їхньої дослідницької культури.

Очікувані результати навчання:

Опанувавши курс “філософії освіти” студент має **знати**:

- особливості предметної ідентифікації філософії освіти; – методологічні функції філософії освіти;
- сутність освіти, як соціокультурного феномену;
- внесок провідних філософів у розвиток ідеї освіти; – цілі, цінності, ідеали та результати освіти;
- еволюцію ідеї освіти;
- вплив освіти на розвиток особистості і суспільства;
- основні парадигми розвитку освіти;
- закономірності розвитку освіти;
- результати освіти та критерії їх оцінки;
- володіти цілісним обсягом знань з філософії освіти;
- загальні тенденції розвитку освіти.

Студент має **вміти**:

- аналізувати праці філософів і педагогів, виявляти їх креативну сутність та соціально значущі ідеї;
- порівнювати філософські концепції представників різних філософських шкіл;
- обґрунтовувати власну позицію;
- бачити тенденції у розвитку освіти;
- здійснювати методологічно коректне обґрунтування тенденцій розвитку освіти;
- використовувати різні джерела та дослідження інших галузей знання для обґрунтування відповідей;
- оформляти власні дослідження відповідно до вимог визначених програмою навчального курсу.

Програма навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
	Напрямок підготовки (бакалавр/магістр)		
Модулів – 2	Спеціальність:	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферат, творча робота</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		9-й	9-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 60	Освітній ступінь: <u>бакалавр, магістр</u>	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
Вид контролю: залік			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Філософське осягнення ідеї освіти

Тема 1. Філософія освіти в структурі наукового знання

Предмет і завдання філософії освіти. Дуалізм філософії освіти. Філософія освіти як галузь пізнання: об'єкт і предмет дослідження. Особливості філософського осягнення освіти. Філософія як світоглядна стратегія освіти. Методологічні функції філософії освіти. Філософія освіти та її взаємодія з іншими галузями філософії та наукового знання. Необхідність філософського осягнення феномену освіти.

Тема 2. Ідея освіти та її феномен

Ідея освіти. Поняття “освіта” та його різні значення. Опосередкована та цілеспрямована освіта. Філософське вчення про людину та його методологічне значення для розвитку освіти. Людинотворча місія освіти. Освіта як ідея людини. Філософська концепція самопізнання. Освіта і духовне народження людини. Освіта як суб'єкт-суб'єктна взаємодія. Освіта як сфера відтворення суспільства і масової соціалізації. Феномен освіти. Освіта і культура.

Тема 3. Цілі і цінності освіти

Цілі в освіті. Філософське розуміння категорії “цінність”. Осягнення освіти як цінності. Еволюція ціннісної феноменології освіти. Цінності консерватизму (класичний реалізм, есенціалізм, перенніалізм, ідеалізм, аналітична філософія) та лібералізму (експерименталізм, соціальний реконструктивізм) в філософії освіти. Особистісна парадигма в освіті. Розуміння цінностей освіти в українській філософії.

Тема 4. Національні та загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті

Національні та загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті. Морально-етичні засади розвитку освіти. Формування змісту і методів освіти у контексті цілей і цінностей освіти. Проблема актуальності змісту освіти.

Тема 5. Ідеали і результати освіти

Ідеал освіченості. Освічений як інший. Освіченість та ідеал освіченості в різних філософських концепціях та суспільствах. Номо

educatus – нова еволюційна якість людини. Єдність мети і результатів освіти. Загальна мета і її результати. Проміжна мета і результати освіти: грамотність, функціональна грамотність, освіченість, компетентність, високий рівень культури. Особистість людини як результат освіти. Критерії результатів освіти. Якість освіти як критерій освіти. Суспільний вимір результатів освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Розвиток ідеї освіти

Тема 6. Формування і розвиток освітнього простору

Поняття освітнього простору. Формування освітнього простору. Суб'єкти освітнього простору. Закономірності розвитку освіти. Освіта і держава. Розвиток освіти як системи. Регіональна і національна системи освіти. Сфера освіти. Суспільне і національне в освіті. Національний і глобальний освітній простір.

Тема 7. Ідея університету, як ідея єдності науки і освіти

Ідея університету, як ідея єдності науки і освіти. Зародження і трансформація ідеї університету: Піфагорійський союз, Академія Платона, Лікей Арістотеля. Школа як обов'язковий етап до університетської освіти. Ідеї університету в середньовіччі. Magna Charta і розвиток університетської автономії. Ідея класичного університету в працях В. Гумбольта, Х.Ортега-і-Гассета, К. Ясперса, С.І. Гессена. Універсалізація діяльності сучасного університету: Я. Пелікан. Дослідницький університет та пріоритети його діяльності. Особливості розвитку університетської освіти в Україні.

Тема 8. Освіта, як розвиток

Філософське розуміння розвитку. Освіта і розвиток людини. Наука і освіта – визначальні чинники суспільного розвитку. Взаємодія науки і освіти. Перехід до суспільства знань. Теорія людського капіталу. Освіта і сталий людський розвиток. Сукупний інтелект нації та її конкурентоспроможність. Освіта в структурі індексу людського розвитку. Прогнозування розвитку освіти.

Тема 9. Основні суперечності та проблеми розвитку сучасної освіти

Основні тенденції у розвитку сучасної освіти. Кризи в освіті та криза освіти. Масова освіта: потреби особистості і суспільства.

Тема 10. Концепція освіти упродовж життя: реалії і потреби

Національна і глобальна освіта: відчуженість, взаємодія, інтеграція. Освіта як відкрита система: виклики і перспективи. Суперечності глобального освітнього простору.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин, відведених на:			
	лекції	семінар заняття	сам.р	інд
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Філософське осягнення ідеї освіти				
Тема 1. Філософія освіти в структурі наукового знання.	2	-	4	2
Тема 2. Ідея освіти та її феномен.	2	2	6	
Тема 3. Цілі і цінності освіти.	2	4	4	
Тема 4. Національні та загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті.	2	-	6	
Тема 5. Ідеали і результати освіти.	2	-	10	
Модульна контрольна робота				2
Разом	10	6	30	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II Розвиток ідеї освіти				
Тема 6. Формування і розвиток освітнього простору.	2	2	4	2
Тема 7. Ідея університету, як ідея єдності науки і освіти.	2	2	4	
Тема 8. Освіта, як розвиток.	2	-	8	
Тема 9. Основні суперечності та проблеми розвитку сучасної освіти.	2	-	4	
Тема 10. Концепція освіти упродовж життя: реалії і потреби.	2	-	10	
Модульна контрольна робота				2
Разом	10	4	30	4
Разом годин	20	10	60	8

МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ: ЇЇ РОЛЬ ТА МІСЦЕ В СИСТЕМІ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Актуальність філософії освіти.
2. Основні причини актуалізації філософії освіти.
3. Предмет філософії освіти.
4. Завдання філософії освіти.
5. Розкрийте етимологію поняття “філософія освіти”.
6. Розкрийте значення поняття “творчо-гуманітарний тип особистості”.
7. Методологічна концепція Г. Гадамера.
8. Методологічна концепція гуманітарного знання М. Фуко.
9. Структура філософії освіти.
10. Основна проблема філософії освіти.
11. Концепції освіти як складові структури філософії освіти.
12. Основна функція філософії освіти.
13. Основні аспекти гуманізації та гуманітаризації освіти.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Предмет “філософія освіти” у вашому розумінні.
2. У чому полягає стратегічна мета філософії освіти?
3. Ваше розуміння філософсько-антропологічної методології у сфері освіти.
4. Основні характеристики планетарно-космічного типу особистості.
5. Образ людини майбутнього у вашому розумінні.
6. Значення Біблії в розвитку філософії освіти.
7. Загальнолюдські цінності і розвиток освіти.
8. Внутрішні і зовнішні функції освіти.
9. Суттєвість революції в освіті та її наслідки.
10. Інновації в сучасній освіті.
11. Філософія освіти та людина.
12. Філософія освіти та культура.
13. Філософія освіти та мистецтво.
14. Суспільний потенціал і самореалізація особистості.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ

1. Реферативний виклад праці А.Запісоцького. Освіта: філософія, культурологія, політика.
2. Формування планетарно-космічного типу особистості: основні етапи.
3. Антон Макаренко: примус як необхідний аспект системи освіти і виховання.
4. Філософія освіти крізь призму творчості Василя Сухомлинського.

ТЕМА 2. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ОСВИТИ В ІСТОРИЧНОМУ КОНТЕКСТІ

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Розуміння виховання в період Матріархату.
2. Виховання на етапі патріархальної родової общини.
3. Перші школи у Західному первісному суспільстві.
4. Перші школи Східної первісної цивілізації.
5. Спартанська система виховання Стародавньої Греції.
6. Афінська система виховання Стародавньої Греції.
7. Римська система виховання й навчання.
8. Філософсько-педагогічні погляди Сократа.
9. Філософсько-педагогічні погляди Платона.
10. Філософсько-педагогічні погляди Арістотеля та Демокріта.
11. Схоластичні церковні школи Середньовіччя.
12. Система лицарського виховання.
13. Якісні зміни в системі освіти епохи Відродження.
14. Я. А. Коменський про основну мету виховання.
15. Дж. Локк про мету і сутність виховання.
16. Раціоналістичний формалізм виховання К. А. Гельвеція.
17. Концепція природного, вільного виховання Ж.-Ж. Руссо.
18. Педагогічні погляди І.Канта.
19. Філософія і розвиток освіти в епоху Нового часу.
20. Й. Г. Песталоцці – один із новаторів методів та принципів навчання.
21. Історична ретроспектива філософії освіти XIX ст.
22. Університет: основні етапи виникнення та розвитку.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Вплив на розвиток освіти поглядів М. Коперніка і Дж. Бруно.
2. Августин Аврелій та його погляди на виховання.
3. “Дух нації” В. Гумбольта.
4. Вплив ідей М. Монтеня на формування філософії освіти.
5. Педагогічна антропологія К. Ушинського.
6. Філософська антропологія М. Шелера.
7. Уявлення Гете про сутність виховання.
8. Міркування про формування особистості Л. Толстого.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Навчання і виховання в буддійській філософській традиції.
2. Філософія та освіта у філософських школах Стародавньої Греції.
3. Християнська філософія й освіта періоду патристики.
4. Християнська філософія й освіта періоду схоластики.
5. Філософія освіти епохи Відродження.
6. Філософія освіти І. Канта.
7. Філософсько-педагогічні погляди Г. Гегеля.

ТЕМА 3. НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Українська національна освіта на поч. XVI ст.
2. Письменники-полемісти XVI ст. про українську духовність.
3. Вплив братських шкіл на розвиток філософії освіти.
4. Філософія освіти у Києво-Могилянській академії.
5. Національні традиції української освіти у XVII ст.
6. Філософія освіти Григорія Сковороди.
7. Освіта в Україні і світі (сучасні реалії).
8. Концептуальні засади філософії освіти в Україні.
9. Законодавство України про вищу освіту.
10. Сучасна філософія освіти України (принципи, структура, стандарти держави).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Товариство “Просвіта” і його сучасна діяльність.

2. Філософські аспекти 300-річчя безперервної освіти на Переяславщині.
3. Розвиток філософської думки та освіти в Київській Русі.
4. Традиційні уявлення та вірування українців.
5. Родовід – сучасне відношення в суспільстві. Національні ознаки родоvodu.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Особливості освіти в часи українського бароко.
2. Специфіка системи організації та навчання в Києво-Могилянській академії.
3. Педагогічна система А. Макаренка: основні характеристики.
4. Педагогічна система В. Сухомлинського: основні положення та характеристика.
5. Проблеми впровадження Болонського процесу в Україні.

МОДУЛЬ 2

ТЕМА 4. НАУКОВО-ФІЛОСОФСЬКИЙ СПОСІБ СПРИЙНЯТТЯ ДІЙНОСТІ

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Актуальність науково-філософського способу сприйняття дійсності.
2. Науково-філософський світогляд і факт еволюції: “За” чи “Проти”?
3. Синтетична теорія еволюції.
4. Основні функції філософії та науки у формуванні та розвитку науково-філософського світогляду.
5. Роль теорії еволюції у науково-філософському світогляді (класичний і некласичний періоди).
6. Поняття “еволюція” у контексті науково-філософського світогляду.
7. Поняття “буття” у контексті науково-філософського світогляду.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Суть науково-філософського способу взаємодії людини з навколишнім матеріальним світом.

2. Окрім синтетичної теорії еволюції, які інші теорії еволюції Вам відомі? Назвіть їх сильні і слабкі сторони порівняно з синтетичною теорією.
3. Назвіть сильні та слабкі сторони синтетичної теорії еволюції. Чи в змозі вона повністю пояснити процес розгортання світу і чому?
4. Чи можливий на Вашу думку повноцінний розвиток науки без філософії або філософії без науки? Обґрунтуйте.
5. Наскільки тотожні поняття “суть” і “матерія”? Чи можливо говорити про одне з них крізь призму іншого? Обґрунтуйте.
6. Чи можливо зіставити поняття “еволюція” та “буття”? Проаналізуйте етимологію даних понять.
7. Охарактеризуйте три основні закони, що покладено в основу буття. Чи достатньо цих законів для наукового опису буття світу? Запропонуйте свій перелік законів.
8. Чи вважаєте Ви обґрунтованим введення в групу фундаментальних законів буття закон Хазена? Аргументуйте.
9. Чи здатний на вашу думку педагог із релігійним чи міфологічним типом світогляду об'єктивно донести до учнів науково-філософське бачення світу? Аргументуйте.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Поняття “Життєвий порив” у концепції філософії життя Анрі Бергсона.
2. Роль українських учених в становленні синтетичної теорії еволюції.
3. Сучасні природничо-наукові концепції структури матерії.
4. Фундаментальні закони, які покладено в основу існування світу.
5. Науково-філософське поняття світу і креаціонізм: основні характеристики та перспективи розвитку.

ТЕМА 5. ДУХОВНІ ВИМІРИ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ. ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКІЦІННОСТІ

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Вплив зовнішнього середовища на психіку дитини.
2. Духовність – один з інтегруючих елементів суспільства.
3. Роль цінностей у структурі буття особистості.
4. Світоглядні засади особистості – основа педагогічної діяльності.
5. “Золоте правило моралі” та його вплив на розвиток філософії освіти.

6. Біблейські заповіді – основа внутрішнього абстрактного образу особистості.
7. Система освіти, як транслятор норм і цінностей буття.
8. Моральні максими Л. Толстого.
9. Що покладено в основу православної психології.
10. Формування української ціннісно-нормативної моделі.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Які, окрім духовності, інтегруючі сили об'єднують індивідуальності в суспільство?
2. Ціннісно-нормативна специфіка української культури.
3. Загальні риси і відмінності духовного розвитку російського та українського народів.
4. Три світоглядні питання І. Канта і їх актуальність в сучасному бутті.
5. “Золоте правило моралі” та його актуальність у сучасному способі життя.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ

1. Ціннісно-нормативна специфіка слов'янської культури.
2. Іван Ільїн “Шлях духовного оновлення”.
3. Іммануїл Кант і його відповідь на питання “Що таке людина?”.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										ІНДЗ	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Модуль І										Модуль 2		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					практ.завд		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		40	100
4	5	5	3	8	3	5	6	4	2	15		

Критерії оцінювання результатів навчання

Загальні критерії оцінювання

I рівень – початковий. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

II рівень – середній. Здобувач вищої освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

III рівень – достатній. Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

IV рівень – високий. Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Рівні навчальних досягн	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1-34 F Незадовільно з об'єктивним повторним	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; може обрати правильний варіант відповіді (на рівні "так - ні"); може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; виконує 20 % від загальної кількості тестів.

	35-59 FX незадовільно з можливістю повторного	Студент відтворює менш як половину навчального матеріалу; за допомогою викладача виконує елементарні завдання, наводить приклади; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30 % від загальної кількості тестів.
II. Середній	60-63 (E) задовільно	Студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45 % від загальної кількості тестів.
	64-73 (D) задовільно	Студент знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді допоміжні наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує від 55 до 65% від загальної кількості тестів.
III. Достатній	74-81 (C) добре	Знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; здатен проаналізувати відповіді іншого студента; з допомогою викладача скласти план реферату, може опрацьовувати матеріал самостійно, уміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує від 75 % до 80 % від загальної кількості тестів.

	82-89 (B) добре	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85 % від загальної кількості тестів.
IV. Високий	90-100 (A) відмінно	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування і нахили. Самостійно виконує від 95% до 100% від загальної кількості тестів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
33-59	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

	повторного складання	повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

I. Тестові завдання з філософії освіти по темі: «ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ: ЇЇ РОЛЬ ТА МІСЦЕ В СИСТЕМІ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ»

1. Яка з культурних цінностей набуває пріоритету в сучасному суспільстві:

а) справедливість; б) інформація; в) освіта; г) гроші.

2. Чи вірним є твердження, що суттєві зміни в субординації системи цінностей є однією з характерних рис нової соціокультурної реальності:

а) так; б) ні.

3. Чи вірним є твердження, що відсутність діалогу між основними культурними течіями в сучасному світі є однією з основних характерних рис нової соціокультурної реальності: а) так; б) ні.

4. Яка з галузей дослідження є основною для комплексного вирішення проблем сучасної освіти, насамперед гуманізації:

а) філософська антропологія;

б) сучасна філософія;

в) філософія освіти;

г) педагогічна психологія.

5. Перспективи реформування освітньої системи в Україні вбачаються в:

а) мисленні;

б) актуалізації песимістичної філософії освіти;

в) актуалізації гуманістично-культуротворчої філософії освіти;

г) актуалізації теологічного вчення.

6. Стратегічна мета філософії освіти полягає у:

а) становленні творчо-гуманітарної особистості, як цілісного суб'єкта культури;

б) становленні особистості, як найвищого рівня розвитку розуму;

в) становленні високоморальної віруючої людини.

7. Методологічна розробка нової методичної концепції в освітньому процесі вбачається:

- а) в розвиткові суспільства;
 - б) в розвиткові нової антропології;
 - в) в розвиткові філософії освіти.
8. Хто з філософів ХХ ст. намагався примирити філософію з наукою: а) Г. Гадамер; б) А. Маслоу; в) З. Фрейд; г) А. Шопенгауер.
9. Які з позанаукових способів розкриття істини Г. Гадамер вважав найважливішими:
- а) релігію, окультизм;
 - б) магію, спиритизм;
 - в) мистецтво, філософію, історію;
 - г) інтуїцію, передбачення.
10. Яка з галузей дослідження є основною для комплексного вирішення проблем сучасної освіти, насамперед гуманізації:
- а) філософська антропологія; б) філософія;
 - в) філософія освіти; г) педагогічна психологія.
11. Який спосіб за Г. Гадамером може бути основним способом досягнення істини: а) діалог; б) суперечка; в) повчання; г) переконання.
12. За Г. Гадамером процес осягнення завершується в: а) обчисленні; б) вимірюванні; в) порівнянні; г) мовній формі.
13. На думку М. Фуко гуманітарні науки – це:
- а) досліджена галузь;
 - б) завершена наукова теорія;
 - в) лише окреслена галузь;
 - г) зовсім незаймана галузь.
14. Думку М. Фуко, що гуманітарні науки потрібно розробляти за допомогою наукових понять і методів, сучасні дослідники:
- а) заперечують; б) підтримують; в) взагалі не розглядають.
15. Перспективи реформування освітньої системи в Україні вбачаються в:
- а) мисленні;
 - б) актуалізації песимістичної філософії освіти;
 - в) актуалізації гуманістично-культуротворчої філософії освіти;
 - г) актуалізації теологічного вчення.
16. За М. Фуко гуманітарні науки потрібно розробляти:
- а) за допомогою фізики;
 - б) за допомогою інтуїції;
 - в) за допомогою спостереження;
 - г) за допомогою наукових понять і позитивних методів.
17. Чи залежить формування цінностей, світогляду, професіоналізму, поглядів на світ від освітньої системи людства:
- а) так; б) ні; в) до певної міри так; г) до певної міри ні.

18. Зміст гуманістично-культуротворчої філософії освіти в навчально-виховному процесі пов'язано з:

- а) методологією полікультурного діалогу;
- б) органічною взаємодією системотворчих складових;
- в) статусом особистості;
- г) методиками викладання.

19. Освіта на сучасному етапі розвитку філософії освіти:

- а) задовольняє вимоги формування відповідного типу світогляду;
- б) не задовольняє вимоги формування відповідного типу світогляду;
- в) не виконує світоглядну функцію взагалі.

20. Система освіти, що офіційно діє:

- а) своєчасно реагує на інтереси та цінності людей;
- б) відчужується від інтересів та цінностей людей;
- в) не повинна перейматись інтересами та цінностями людей.

21. Скільки існує концепцій освіти, пов'язаних з філософією освіти: а) одна; б) безліч; в) три; г) жодної.

22. Концепція гармонійної цілісності пов'язана зі:

- а) створенням децентралізованої системи освіти;
- б) створенням цілісної, гармонійної теорії педагогіки;
- в) створенням централізованої системи освіти;
- г) повною реформою освітньої системи.

23. Освіта на сучасному етапі розвитку філософії освіти:

- а) задовольняє вимоги формування відповідного типу світогляду;
- б) не задовольняє вимоги формування відповідного типу світогляду;
- в) не виконує світоглядну функцію взагалі.

24. Релятивістсько-плюралістична концепція орієнтує на застосування:

- а) принципів кордоцентризму, романтизму;
- б) принципів бюрократизму;
- в) принципів формалізму та авторитаризму;
- г) принципів плюралізму, релятивізму, педоцентризму.

25. Переважно монологічна форма викладання матеріалу:

- а) активізувала учня;
- б) зробила учня пасивним об'єктом;
- в) не має суттєвого значення для учня.

26. Синтетична концепція:

а) долає в собі концепцію гармонійної цілісності та релятивістсько-плюралістичну;

б) протиставляє концепцію гармонійної цілісності релятивістсько-плюралістичній;

в) підтримує концепцію гармонійної цілісності;

г) заперечує релятивістсько-плюралістичну концепцію.

27. Пріоритетність ролі вчителя в його взаємодії з учнем є:
- а) неvirішеною проблемою педагогічного процесу;
 - б) надбанням педагогічного процесу;
 - в) частково virішеною проблемою педагогічного процесу.
28. Ідеї концепції гармонійної цілісності застосовуються для:
- а) подолання розриву між предметами, що вдосконалюються;
 - б) протиставлення предметів, що вдосконалюються;
 - в) virішення важливих суперечностей педагогічного процесу;
 - г) поглиблення суперечностей педагогічного процесу.
29. Релятивістсько-плюралістичний напрям полягає у:
- а) перевазі особистісних цінностей над загальними;
 - б) перевазі загальних цінностей над особистісними;
 - в) визнанні лише особистісних цінностей;
 - г) визнанні лише загальних цінностей.
30. Завдання філософії освіти на сучасному етапі розвитку освіти полягає у:
- а) врегулюванні найбільш актуальних форм знання;
 - б) прогнозуванні;
 - в) екстраполяції актуальних ірраціонально-інтуїтивних форм знання;
 - г) все вище назване.
31. До найважливіших, фундаментальних, вузлових категорій, що описують сучасну модель освіти зорієнтовану на формування планетарно-космічного типу особистості, відносяться:
- а) універсальність;
 - б) цілісність;
 - в) фундаментальність;
 - г) компетентність та професійність;
 - д) гуманізація та гуманітаризація;
 - е) всі вище названі категорії.
32. Релятивістсько-плюралістичний напрям характеризується:
- а) ставленням до учня, як основного суб'єкта педагогічного процесу;
 - б) ставленням до учня, як пасивного суб'єкта педагогічного процесу;
 - в) зневажливим ставленням до учня;
 - г) ігноруванням учня.
33. Синтетичний напрям філософії освіти:
- а) синтезував позитивні ідеї попередніх напрямів;
 - б) синтезував негативні ідеї попередніх напрямів;
 - в) здійснив революцію в освіті;
 - г) зазнає безперервних змін.
34. Вихідне положення синтетичного напрямку визначає:
- а) пріоритетність вчителя;

- б) пріоритетність учня;
- в) учитель – суб'єкт, а учень - об'єкт;
- г) учитель і учень – суб'єкти педагогічного процесу.

35. Зміст гуманістично-культуротворчої філософії освіти в навчально-виховному процесі пов'язано з:

- а) методологією полікультурного діалогу;
- б) органічною взаємодією системотворчих складових;
- в) статусом особистості;
- г) методиками викладання.

36. Релятивістсько-плюралістичний напрям орієнтований на:

- а) формування творчої особистості;
- б) розвиток унікальних здібностей особистості;
- в) формування особистості технократичного типу;
- г) формування креативності.

37. Перспективи реформування освітньої системи в Україні вбачаються в:

- а) мисленні;
- б) актуалізації песимістичної філософії освіти;
- в) актуалізації гуманістично-культуротворчої філософії освіти;
- г) актуалізації теологічного вчення.

38. Які з аспектів складають структуру філософії освіти:

- а) проблеми, що виходять з наявності протиріч та парадоксів освіти;
- б) напрями філософії освіти, що розглядають шляхи вирішення проблем: гармонійної цілісності, релятивістсько-плюралістичний, синтетичний;

- в) специфічні рівні рефлексії: емпіричний, теоретичний, рефлексії;
- г) всі вище названі аспекти входять у структуру філософії освіти.

39. Освіта на сучасному етапі розвитку філософії освіти:

- а) задовольняє вимоги формування відповідного типу світогляду;
- б) не задовольняє вимоги формування відповідного типу світогляду;
- в) не виконує світоглядну функцію взагалі.

40. Чи є на сьогодні процес гуманізації та гуманітаризації освіти основним напрямом змістовного реформування системи освіти:

- а) так; б) ні.

II. Тестові завдання з філософії освіти по темі:
**«ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ОСВІТИ У
ІСТОРИЧНОМУ КОНТЕКСТІ»**

1. Як називався період розвитку первісних людей 40-20 тис. років до н.е.: а) патріархат; б) первіснообщинний лад; в) ранній матріархат; г)община.
2. Виховання в період раннього матріархату було:
 - а) пов'язане з виконанням ритуалів;
 - б) пов'язане з виконанням побутових обов'язків;
 - в) пов'язане виключно з релігією;
 - г) виступало особливою соціальною дійсністю.
3. Магія, анімізм, фетишизм, тотемізм – це:
 - а) певна система звичаїв і традицій;
 - б) ранні родоплемінні культури;
 - в) складові педагогічного процесу.
4. В часи пізнього матріархату вихованням дітей займаються:
 - а) виключно батьки; б) ніхто не займається;
 - в) старші (немічні) люди; г) старші брати і сестри.
- 5.Перші навчальні заклади, що виникли в період пізнього матріархату, мали назву:
 - а) будинки молоді; б) школи; в) будинки навчання; г) дитячі будинки.
6. На етапі патріархальної родової общини формується знання:
 - а) про космос; б) про земне життя; в) про науку; г) про душу.
- 7.На етапі пізнього патріархату виховання диференціювалося відповідно до:
 - а) сімейного стану дитини; б) платоспроможності; в) статі дитини.
8. Найдревнішими у людській цивілізації вважають:
 - а) піктографічні школи; б) школи ієрогліфа;
 - в) школи стародавнього культури; г) школи танців.
9. Школи жерців вперше з'явилися:
 - а) у Мексиці; б) в Афінах; в) в Єгипті; г) в Сирії.
10. Оволодіння грамотою, науками в школах жерців набувало:

- а) масового характеру;
- б) кастового й релігійного характеру;
- в) наукового характеру.

11. У Стародавній Греції найбільш оригінальними системами виховання були:

- а) Китайська; б) Спартанська; в) Індійська; г) Афінська.

12. Метою Спартанського виховання було:

- а) продукувати добрих вояків;
- б) виховання інтелектуалів;
- в) навчання обрядовості;
- г) здійснення релігійного культу.

13. Афінська система виховання залишила слід в історії філософії, як:

- а) провісниця високої духовної культури;
- б) завершальний етап формування культу;
- в) релігійне вчення;
- г) космологічне вчення.

14. За Сократом, метою виховання є: а) пізнання себе і вдосконалення своєї моралі;

- б) повчати інших; в) вивчати Біблію.

15. Найбільш відомим педагогом у Древньому Римі був:

- а) М. Фабій Квінтіліан; б) К. Гельвецій; в) Г. Сковорода.

16. Критерієм основного розвитку людини Сократ вважав:

- а) якісну характеристику знання;
- б) кількісну характеристику знання;
- в) недоступність знання людському розумові.

17. В Афінах значного рівня розвитку досягли:

- а) східні філософські вчення;
- б) різні релігії;
- в) аскетизм;
- г) мистецтво і наука.

18. Антропологія І. Канта – це:

- а) реалістичний напрям філософії освіти;
- б) раціоналістичний формалізм;
- в) повноцінне теоретичне обґрунтування педагогіки.

19. Мета виховання за Демокритом:

- а) підготувати молодь до потойбічного життя;
- б) підготувати молодь до реального земного життя;
- в) отримувати знання заради самого знання.

20. У XII-XIII ст. з метою поширення знань з'являється особлива форма вищих навчальних закладів:

- а) університети; б) школи; в) семінарії.

21. В Середньовіччі церква стала хранителькою:

- а) “семи вільних мистецтв”;
- б) античної системи освіти;

- в) своєї власної освіти, аналогів якої немає.
22. В Середньовіччі з'явилася:
- а) система виховання А. С. Макаренка;
 - б) система виховання Г. С. Сковороди;
 - в) система лицарського виховання.
23. Виховання жінок в епоху Середньовіччя мало:
- а) жорсткий кастовий характер;
 - б) усі жінки могли отримувати однакову освіту;
 - в) освіта була для жінок недоступна.
24. Розвиток освіти та культури в Середньовіччі відбувався:
- а) у світлі природничо-космічного знання;
 - б) у світлі релігійної думки католицизму;
 - в) у світлі атеїстичного вчення.
25. Університети наприкінці Середньовіччя сприяли:
- а) руйнуванню феодальної обмеженості;
 - б) зміцненню феодальної обмеженості;
 - в) такої форми освіти не існувало.
26. На думку К. А. Гельвеція:
- а) усі люди від народження рівні;
 - б) від народження усі люди різні;
 - в) Бог планує долю людини.
27. Дж. Локк радить тренувати розум дитини за допомогою:
- а) математики; б) фізики; в) хімії.
28. Сукупність філософських та ідеологічних вчень періоду відродження носить назву:
- а) Просвітництво; б) Класична філософія; в) Педагогіка.
29. За Гельвецієм, використовувати здатність матерії (розуму) змінюватись можна завдяки:
- а) вихованню; б) фізичному розвитку; в) молитві.
30. На думку К. А. Гельвеція добробут держави й окремих громадян пропорційний:
- а) розвитку атеїзму;
 - б) розвитку освіти;
 - в) зміцненню релігійного вірування.
31. У своїй системі освіти Ж.-Ж. Руссо висловив:
- а) підтримку станового виховання;
 - б) протест проти станового виховання;
 - в) підтримку релігійного виховання.
32. І. Кант свої педагогічні погляди виводив із:
- а) "цивілізаційної людини";
 - б) "релігійної людини";
 - в) "аскетичної людини";
 - г) "самотньої людини".
33. І. Кант людину визначав як істоту:
- а) призначену для суспільства;
 - б) призначену лише для себе; в) призначену для Бога.

34. Дж. Локк – основоположник:
- а) реалістичного напрямку філософії освіти;
 - б) раціоналістичного формалізму;
 - в) повноцінного теоретичного обґрунтування педагогіки.
35. Ж.-Ж. Руссо розвивав:
- а) реалістичний напрям філософії освіти;
 - б) раціоналістичний формалізм;
 - в) теоретичне обґрунтування педагогіки.

III. Тестові завдання з філософії освіти по темі:
«НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ»

1. Українці XVI-XVIII ст. освіту добувають та завершують у:
- а) власних університетах;
 - б) за кордоном, зокрема в Італії;
 - в) не надають освіті ніякого значення.
2. Характерною властивістю українців є: а) легке розуміння й сприйняття інших культур; б) визнання лише власної культури; в) ігнорування культурних надбань та цінностей.
3. Заглиблення українських мислителів у “внутрішню людину”, “мікросвіт” зумовлене:
- а) завищеною самооцінкою, зарозумілістю;
 - б) втратою державності через поліфонічність та еміграцію;
 - в) кризовою політичною ситуацією.
4. В часи українського бароко індивідуалізація:
- а) посилюється; б) послаблюється; в) зникає.
5. Індивідуалізм, притаманний українській самосвідомості, цілком відповідав:
- а) виключно ідеям українського православ'я;
 - б) гуманістичним ідеалам, проголошеним ренесансними мислителями;
 - в) міфологічному світогляду.
6. Відокремлення філософських знань в Україні, виділення їх, відбувається:
- а) в умовах функціонування братських шкіл;
 - б) взагалі не відбувається;
 - в) в умовах формування вищої освіти.
7. Першим освітнім закладом вищого рівня в Україні була:
- а) Львівська братська школа;
 - б) Київська братська школа;
 - в) Острозька академія;
 - г) Києво-Могилянська академія.

8. У складній політичній ситуації з XVII ст. завдання розробки ідей, пов'язаних з національними особливостями українців, випадає на діячів:

а) Острозької академії; б) Замоїської академії; в) Києво-Могилянської академії.

9. Хто серед українських мислителів є хранителем ідей антропологізму та автором концепції “мікрокосму”:

а) П. Беринда; б) І. Гізель; в) Г. С. Сковорда.

10. В умовах колонізованої України “Великою Росією”, філософська думка йде шляхом:

а) відповідним національно-ментальним рисам духовності українців;

б) домінування позитивістських ідей;

в) занепаду.

11. Зміст сучасної філософії освіти повинні визначати:

а) матеріальні цінності; б) гуманістичні цінності; в) природні ресурси.

12. Найважливішу методологічно-парадигмальну роль в розробці концептуальної бази вищої освіти в сучасній Україні відіграє:

а) новітня історія; б) нейрофізіологія; в) нова філософія.

13. Законодавство України про вищу освіту базується на:

а) Указах Президента України;

б) Постановах Кабінету Міністрів України;

в) Конституції України.

14. Хто був автором геліоцентричної теорії:

а) Х. Колумб; б) М. Копернік; в) Дж. Бруно; г) Л. Давінчі.

15. Хто з учених Відродження утверджував пантеїзм та ідею існування розумної істоти у будь-якій точці світу:

а) Х. Колумб; б) М. Копернік; в) Дж. Бруно; г) Л. Давінчі.

16. Скільки моральних максим сформулював Л. Толстой:

а) одну; б) десять; в) три; г) п'ять.

17. Хто з відомих мислителів зазначав, що совість – це пам'ять суспільства:

а) Т. Гоббс; б) Л. Толстой; в) І. Франко.

18. Яке із тверджень є однією з моральних максим Л. Толстого:

а) не вбивай;

б) не згадуй ім'я Господа даремно;

в) не клянись;

г) усі твердження є моральними максимами Л. Толстого.

19. Мистецтво:

а) виступає як спеціалізована форма культури;

б) не має ніякого відношення до культури;

в) системотвірна складова філософії освіти;

г) усі варіанти вірні.

20. Що ми не можемо назвати загальнолюдською цінністю:
а) добро; б) любов; в) зло; г) мудрість.
21. Які національні цінності мають бути в основі національної системи України:
а) патріотизм; б) відчуття меншовартості; в) вірування;
г) національним цінностям немає місця в національній системі освіти.
22. Чи можемо стверджувати, що філософія освіти є філософією людини:
а) так; б) до певної міри так; в) ні; г) усі варіанти вірні.
23. Зміст сучасної освіти мають визначати:
а) матеріальні цінності;
б) культурні цінності;
в) гуманістичні цінності;
г) політичні реалії.
24. Яке найголовніше питання розглядав І. Кант:
а) що таке Бог; б) що таке Всесвіт; в) що таке людина; г) що таке смерть.
25. Культура тенденції гуманізму і творчості:
а) діаметрально протиставляє;
б) органічно поєднує;
в) гуманізм не входить в поле культури;
г) творчість не входить в поле культури.
26. Культурологічна функція освіти характеризується:
а) передачею накопичених знань від покоління до покоління;
б) формуванням та втіленням у життя суспільства культури;
в) забезпеченням формування особистості;
г) визначенням статусу особистості.
27. Статусна функція освіти характеризується:
а) передачею накопичених знань від покоління до покоління;
б) формуванням та втіленням у життя суспільства культури;
в) забезпеченням формування особистості;
г) визначенням статусу особистості.
28. Хто із учених обґрунтував принцип природовідповідності:
а) Я. Коменський; б) К. Гельвецій; в) Ж.-Ж. Руссо; г) Г. Гегель.
29. Що зумовлює повноцінне сприйняття мистецтва:
а) політичне виховання людини;
б) економічне забезпечення;
в) культурний досвід людини;
г) нічого не зумовлює, сприймання відбувається хаотично.
30. Найвищою метою розвитку нашого суспільства є:
а) ідеологія; б) курс розвитку; в) людина; г) держава.
31. У яких формах здійснюється людська діяльність:

а) практичній; б) духовній; в) у потойбічному житті; г) під час реінкарнації.

32. У сучасних умовах духовна діяльність – це:

а) хобі; б) професійна діяльність; в) фантазії; г) усі варіанти вірні.

33. У якій системі формується смисл життя і проходить життєвий шлях особистості:

а) системі потреб;

б) ціннісній системі;

в) смисл життя формується поза системами, хаотично;

г) смисл життя людині не потрібний.

34. Місто Переяслав згадується:

а) з XVIII ст.; б) з часів Київської Русі; в) з XIX ст.; г) з часів Козаччини.

35. Соціалізаторська функція освіти характеризується:

а) передачею накопичених знань від покоління до покоління;

б) формуванням та втіленням у життя суспільства культури;

в) забезпеченням формування особистості;

г) визначенням статусу особистості.

36. Який переяславський заклад став центром освіти та культури України XVIII ст.:

а) школа грамоти;

б) школа іконопису;

в) Переяславський колегіум;

г) такого закладу не існувало.

37. Хто з відомих українських мислителів викладав у Переяславському колегіумі:

а) єпископ Єфрем; б) І. Котляревський; в) Г. Сковорода; г) Т. Шевченко.

38. Кумулятивна функція освіти характеризується:

а) накопиченням знань та досвіду;

б) забезпеченням процесу спілкування між людьми;

в) регулюванням економічних, політичних, національних та ін. процесів;

г) нововведенням у різних сферах життя суспільства.

39. Гносеологія – це теорія:

а) Життя; б) Буття; в) Пізнання; г) Свідомості.

40. Трансляційна функція освіти характеризується:

а) передачею накопичених знань від покоління до покоління;

б) формуванням та втіленням у життя суспільства культури;

в) забезпеченням формування особистості;

г) визначенням статусу особистості.

41. Комунікативна функція освіти характеризується:

а) накопиченням знань та досвіду;

б) забезпеченням процесу спілкування між людьми;

- в) регулюванням економічних, політичних, національних та інших процесів;
- г) нововведенням у різних сферах життєдіяльності суспільства.
42. Природа феномену творчості:
- а) Божественна; б) Генетична; в) Соціальна; г) Невідома.
43. Комунікативна філософія розглядає проблеми:
- а) Гносеологічні; б) Буття;
- в) Спілкування; г) Емпіричні.
44. Моральні максими Л. М. Толстого (кількість):
- а) Три; б) Чотири; в) П'ять; г) Шість.
45. Аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація це:
- а) Види пізнання; б) Методи пізнання;
- в) Форми пізнання; г) Категорії пізнання.
46. Регулятивна функція освіти характеризується:
- а) накопиченням знань та досвіду;
- б) забезпеченням процесу спілкування між людьми;
- в) регулюванням економічних, політичних, національних та інших процесів;
- г) нововведенням у різних сферах життя суспільства.
47. Аксиологія, це вчення про:
- а) Буття; б) Цінності;
- в) Людину; г) Суспільство.
48. Людина та суспільство це:
- а) Об'єкти соціального пізнання;
- б) Види соціального пізнання;
- в) Форми соціального пізнання;
- г) Категорії соціального пізнання.
49. „Філософія життя” як напрямок в західноєвропейській філософії відноситься до:
- а) раціональної філософії;
- б) ірраціональної філософії;
- в) прагматичної філософії;
- г) філософії середньовіччя.
50. Наука, що вивчає етапи формування і розвиток суспільства:
- а) Психологія; б) Соціологія;
- в) Філософія; г) Педагогіка.
51. Інноваційна функція освіти характеризується:
- а) накопиченням знань та досвіду;
- б) забезпеченням процесу спілкування між людьми;
- в) регулюванням економічних, політичних, національних та інших процесів;
- г) нововведенням у різних сферах життя суспільства.
52. Кандидат і доктор наук в Україні це:
- а) Вчене звання; б) Посадовий ранг;

- в) Науковий ступінь; г) Службове звання.
53. Процес спілкування - це наслідок:
- а) Впливу соціуму; б) Діяльності психіки;
 в) Повсякденних потреб людини; г) Впливу природних явищ.
54. Філософія і педагогіка відносяться до:
- а) Природничих наук; б) Гуманітарних наук;
 в) Технічних наук; г) Природничо-технічних наук.
55. Представники екзистенціалізму:
- а) Гегель, Кант, Гуссерль; б) Ясперс, Хайдегер, Сартр;
 в) Ніцше, Дільтей, Бергсон; г) Ліотар, Дерріда, Фуко.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Американська філософія освіти очима українських дослідників: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, (22 грудня 2005 р.). – Полтава: ПОШПО, 2005. – 281 с.
2. Аристотель. Нікомахова етика / Аристотель. – К.: Аквілон-Плюс, 2002.– 479 с.
3. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту / В. П. Андрущенко – К., 2004.
4. Афанасьев В. Г. Проблема целостности в философии и биологии / В. Г. Афанасьев – М.: “Мысль”, 1964. – 416 с.
5. Афанасьев В. Г. Мир живого: системность, эволюция и управление / В.Г.Афанасьев – М.: Политиздат, 1986. – 334 с.
6. Базалук О.О., Юхименко Н.Ф. Філософія освіти: Навчально-методичний посібник. – Київ, 2010. – 164с.
7. Бичко А. Національні аспекти філософської освіти в Україні / Ада Бичко // Філософія освіти: Науковий часопис. – 2005. – № 1. – С.210-229.
8. Буряк В. В. Методологические указания к изучению дисциплины “философия образования” / В. В. Буряк – Симферополь, 2002. – 19с.
9. Ваховский Л. И. Западноевропейская философия воспитания эпохи просвещения / Л. И. Ваховский – Луганск: Альма- Матер, 2000. – 290с.
10. Гадамер Х. Г. Истина и метод / Х. Г. Гадамер – М.: Прогресс, 1998. – 700с.
11. Гельвецій К. А. Про людину, її розумові здібності та її виховання / К. А. Гельвецій – К.: Основи, 1994. – 415с.
12. Горський В. С. Історія української філософії: Навчальний посібник / В. С. Горський – К.: Наукова думка, 2001. – 375с.

13. Григорій Сковорода. Повне зібрання творів: [у 2 т.] / Григорій Сковорода – К., 1973.
14. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века. (В поисках практико-ориентированных образовательных концепций) / Гершунский Б. С. – М.: Изд-во “Совершенство”, 1998. – 608 с.
15. Гусинский Э. Н. Введение в философию образования / Гусинский Э. Н., Турчанинова Ю. И. – М.: Издательская корпорация “Логос”, 2000. – 224 с.
16. Даль В. И. Толковый словарь живого великого русского языка: Современное написание : в 4 т./ В. И. Даль – М.: Астрель. АСТ, 2003 – Т.4. – С. 883.
17. Даль В. И. Толковый словарь живого великого русского языка: Современное написание: в 4 т. / В. И. Даль – М.: Астрель. АСТ, 2003 – Т.2. – С. 1008.
18. Запесоцкий А. С. Образование: философия, культурология, политика / А. С. Запесоцкий – М.: Наука, 2002. – 456 с.
19. Казначеев В. П. Космопланетарный феномен человека: Проблемы комплексного изучения / Казначеев В. П., Спирын Е. А. – Новосибирск: Наука. Сиб. отд-ние, 1991. – 304 с.
20. Калюжний Антуан Ежен. Філософія серця Григорія Сковороди. Філософ без певної системи / Антуан Ежен Калюжний // Сковорода Григорій: Дослідження, розвідки, матеріали. – К.: Наукова думка, 1992. – С. 288-312.
21. Кассирер Эрнст. Избранное: Индивид и космос / Э. Кассирер – М.: СПб.: Университетская книга, 2000. – 654 с.
22. Кашуба М. Григорій Сковорода в контексті доби Просвітництва / Марія Кашуба // Григорій Сковорода – джерело духовної величі і сучасність. – Тернопіль, 2007. – С. 6-13.
23. Конституція України: гарант захисту прав людини [авт. Тексту М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш та ін.]. – К.: Знання, 2006. – 22с. – (Рекомендації... першої лекції).
24. Костомаров Н. Южная Русь в конце XVI в./ Н. И. Костомаров – К., 1989. – (Исторические произведения. Автобиография).
25. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті / С. Ф. Клепко – Полтава: ПОППО, 2006. – 328 с.
26. Клепко С. Ф. Конспекти з філософії освіти / С. Ф. Клепко – Полтава: ПОППО, 2007. – 424 с.

27. Койре А. Очерки истории философской мысли (О влиянии философских концепций на развитие научных теорий) / Койре А.; [пер. с фр.]. – М.: Прогресс, 1985. – С.14-15.
28. Коменский Я., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И. Г. Педагогическое наследие. – М.: Педагогика, 1989. – 416 с.
29. Кримський А. Ю. Російсько-український словник правничої мови / Кримський А. Ю.; [за ред. К. Церкевича і В. Павловського]. – Нью-Йорк, 1984. – С.94. – (2-е доп. вид.).
30. Левківський М. В. Історія педагогіки / М. В. Левківський – К., 2003. – 360 с.
31. Лозко Г. Українське народознавство / Галина Лозко – К., 1995. – 367 с.
32. Лутай В. Про стан розробки концептуальних засад філософії освіти в Україні та їх впровадження в педагогічну практику / В. Лутай // Філософія освіти: Науковий часопис. – 2005. – №1. – С.30-36.
33. Макаренко А. Педагогическая поэма. Роман / Антон Макаренко – К.: “Веселка”, 1986. – 604 с.
34. Макаренко А. Флаги на башнях / Антон Макаренко – М.: Правда, 1983.– 480 с.
35. Микитась В. Давньо-українські студенти і професори / Василь Микитась – К., 1994. – 288 с.
36. Михальченко М. Філософія освіти і соціокультурна теорія / Михальченко М. // Філософія освіти: Науковий часопис. – 2005. – №1. – С. 38-50.
37. Микешина Л. А. Философия познания. Полемические главы / Л. А. Микешина – М.: Прогресс-Традиция, 2002. – 624 с.
38. Модернізація системи вищої освіти: соціальна цінність і вартість для України: Мон. – К.: Педагогічна думка, 2007.– 257 с.
39. Ніколаєнко С. Я б не поспішав посипати голову попелом / Ніколаєнко С. // Дзеркало тижня. – 12.03.2005.
40. Нічик В. М. Києво-Могилянська академія і німецька культура / В. М. Нічик – К.: Український центр духовної культури, 2001.
41. Пищулин Н. П. Философия образования / Пищулин Н. П., Огородников Ю. А. - М.: Центр инноваций в педагогике /Москомобразования/ МГПУ, 1999. – 234 с.
42. Рассел Б. Історія західної філософії / Бертран Рассел – К.: Основи, 1995. – 759 с.

43. Стратій Я. Сквородинівське розуміння освіти в світлі концепції “внутрішньої людини” / Ярослава Стратій // Скворода Григорій: ідейна спадщина і сучасність. – К., 2003. – С.348 – 360.
44. Сухова Н. М. Становлення методологічних засад філософії освіти як пріоритетної галузі гуманітарного знання: дис. ... кандидата філос. наук / Н. М. Сухова – К., 2001.
45. Сухомлинский В. А. О воспитании / Сухомлинский В. А.; [сост. и авт. вступит. очерков С.Соловейчик]. – М.: Политиздат, 1985. – 270 с. – (5-е изд.).
46. Українські гуманісти епохи Відродження: Антологія: у 2 ч. / [відп. ред. В. М. Нічик]. – Ч.2. – К.: Наукова думка “Основи”, 1995.
47. Філософія: Навчальний посібник / [наук. ред. І. Ф. Надольний] – К.: Вікар, 1999. – 622с. 12. Хамітов Н. В. Історія філософії: Проблема людини / Хамітов Н. В., Гармаш Л., Крилова С. – К.: Наукова думка, 2000. – 272с.
48. Філософія освіти: навчальний посібник / [за заг. Редакцією В.Андрущенко]. – К.: Вид-во НПУ імені Н.П.Драгоманова, 2009. – 328 с.
49. Федів Ю. О. Історія української філософії / Федів Ю. О., Мозгова Н. Г. – К.: Україна, 2001. – 510с.
50. Фуко М. Слова и вещи: археология гуманитарных наук / Фуко М. – М.: Прогресс, 1977. – 488с.
51. Черепанова С. А. Людина культури у творчому синтезі філософії освіти та мистецтва: перспективи ХХІ століття / Черепанова С. А. // Гуманітарні науки. – 2001. – С.34–52.
52. Шинкарук В. Проблеми філософії культури в творчості Г. Сквороди / Володимир Шинкарук // Скворода Григорій: Образ мислителя. – К., 1997. – С.6-11.